

LA ESCENA CATALANA

BARCELONA 26 OCTUBRE 1912
Any VII Núm 316

15 cèntims

ANTONI PIERA (Manelich) en «TERRA BAIXA»

(Fotog. Amadeo)

*Tercer folletí del drama de Pitarra **Lo Campanar de Palma***

MAINTENANCE

15 cents

MAINTENANCE
15 cents

MAINTENANCE

MAINTENANCE

LA ESCENA CATALANA

REVISTA TEATRAL

SURT ELS DISSABTES

INFORMACIO—LITERATURA—NOVES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA DEL PÍ, 5 — BARCELONA

Insistent sobre un perill

UNA de les interpretacions més interessants y arrodonides que hem presenciats aquets darrers anys, es la que donen els comedians del Sindicat al sàinet den Rusiñol «El triomf de la carn». En la ressenya que fèiem de l'estrena ja veniem a dirho, analisant ab veritable satisfacció el treball de cada artista. Avui ens complavem en repetir els elogis, així individuals com de conjunt. Dificilment una obra pot ser estudiada ab més afecte ni representada ab més acert. Cada actor, posessionat del paper, el caracterisa ab justesa, l'encarna ab molta gracia y'l mou y mena ab una riquesa de detalls extraordinaria. Totes les escenes, doncs, resulten plenes de color y vida. Algunes de elles, especialment, evoquen els millors dies del Teatre Català: aquella compenetració de elements, intensitat y equilibri que acrediten nostres clàssiques companyies. Ab la ventatge encara, per la del Sindicat, (hont predomina la gent jove) de no observarshi les inevitables discordancies de temperament o escola que abans sobrepassaven la més inmillorable bona voluntat dels artistes.

Una producció divertida com «El triomf de la carn» interpretada ab tanta solta, es clar que ha de fer riure de valent.

La forsa del'obra es ben sentida pels actors que l'assimilen y estilisen, tot s'armonisa en els ensaigs y aixís arriba al públic, ab frescor y energia, la intenció del autor. Esclaten les rialles sorolloses del càs, brillen els acudits,

son glosades ab picaments de mans entrades y sortides. Grans demostracions de complacencia ofeguen certs fragments del diàlec, mentre l'actor s'esforsa per fer oir el nou «xisto.» Y ve un moment de exaltació riallera en que tot se confón—públic y comedians y autor de l'obra,—y ja no se sab de què's riuri ni què fa riure, enduts com som pel vèrtic; y tot es celebrat y aplaudit ab la mateixa alegría entusiasta...

Y es justament aquí, en aquest «contento» general, hont comensa l'abim, hont radica el perill que volem recordar als celebrats interprets del nou sàinet den Rusiñol. En aquest «campí qui puga» els més aplomats claudiquen; en aquest «rio revuelto» els pescadors hi perden. Caldrà, doncs, posar ordre y compostura al escenari si volem mantenir la bona llei del èxit, qu'es oposada en tot a les improvisacions anàrquiques de una colla de comedians esvalotats.

Que s'esvaloti el públic, ja està bé. Que els actors perdin l'esma imaginantse qu'ells fan tota la gracia y vulguin multiplicarla pel seu compte, ja no'ns agrada tant. Afinar y pulir la interpretació de un personatge, omplintlo de matissos, enriquintlo ab detalls, sempre será mereixedor d'elogi. Carregarlo, desllorigarlo, trontollarlo a la babalà, es una de les coses més censurables en el comediant. Però quan s'arriba — com algú ha pretengut darrerament,—a afegir «bocadillos» al paper, a brodar ab «morcillas» les escenes, ja es

qüestió de indignarse y cridar «¡Prou!» al atrevit, ab algú xiulet per torna.

«S'ha acabat el bròquil.» «Ja, ja.» «Si, si.» «No, no.» «Ai lladre... etc.» etc. son imbecilitats que de cap manera va escriure en Rusiñol. N'hem apuntada alguna y recordem al públic son «dret de intervenció», per si vol evitarles. El nom dels gloriosos inventors de les «morcilles» aludides, no volem darlos encara. L'intenció de aquest article es sols de alerta amigable, d'advertencia conciliadora y no voldriem pas ofendre ni perjudicar a ningú per una sola relliscada.

Però si la «broma» continués o's repetís, de seguir les tamborelles, parlariem més clar, senyalant ab el dit. Els vells abusos, les antigues «astracanades», les tradicionals manques de disciplina, han fet més mal que pedra seca al Teatre Català. Hora es ja, doncs, de que s'acabin—a les bones o a les males!

Del nostre Teatre Català

Parlament llegit per l'actor Ramón Tor en la funció d'homenatge que'l Sindicat va dedicar al degà dels autors catalans en Josep Maria Arnau

ESPECTABLE PÚBLIC:

Expontàniament, en la sisena desena del segle XIX y a la suau escalforeta del amor patri, nasqué'l modern Teatre Català. Aqueix amor patriòtic que flamejava en el cor romàntic dels restauradors dels Jocs Florals, y qu'en els estaments populars ja havia tingut esplais encisadors ab les xamoses inspiracions chorals del gran músic-poeta Josep Anselm Clavé, fou la sahó propícia que donà naixensa y forsa vividora al Teatre de la terra.

Ab tot, els Jocs Florals y el Teatre Català semblaren en son principi dugues coses diferents y fins oposades per llur forma y per llur expressió. El poètic certamen ab ses propensions arcaiques, y ab els selectes artificis de son llenguatge rebuscat, contrastava ab el naturalisme vulgar, franc y un bon xic ordinari de l'escena. El Gay Saber y el *catolà qu'ara's parla* semblaren trobarse enfront l'un del altre y fins més d'un cop llurs respectius conreadors arribaren a barallarse com dugues persones que per llur geni diferent no poguessin mai conviure. Mes malgrat això y a despit de llurs diferencies, els Jocs Florals y el Teatre Català foren fills d'una mateixa mare, engendrats per un mateix amor en l'hora misteriosa en que's desensopeix l'ànima de les multituds y sor-

geixen les ansies d'establir, remarcar y enlairar la personalitat d'un poble en totes ses manifestacions genuïnes. Per això's dos germans, ja més grandets y en plè us de la rahó, no sols se compregueren y s'estimaren com calia als fills d'una mateixa llar, sinó que fins se compenetraren y en llur tasca uniren llurs esforços triomfals. La poesia de certamen deixà la closca de son primitiu encarcament, y el Teatre s'ennoblí, extengué les ales y volà molts cops fins a les més enlairades regions de la poesia.

Al revés de casi totes les criatures, que venen al mon plorant, el Teatre Català nasqué rient. Un públic joïós, cregut de que'l riure es viure, s'entregava a *tutiplè* al esplai del bon humor; y els èxits de les primeres produccions dels nostres autors foren ans que tot uns grans esclats de rialles. Enginyoses paròdies plenes d'acudits, abundoses en situacions grotesques, espurnejantes totes elles d'aquella gracia vulgarota d'aquella sal de terrós que tan bé s'avenia ab la manera de fer broma y ab el gust de l'època dels balls de la *Paloma* y del *Gavilán*, foren en un principi l'element més viu de l'escena catalana. Tant era aixís, que moltes de les frases xocants passaven de la boca dels personatges d'aquelles obres, al llenguatge corrent, ab una aital forsa vividora, qu'avui, després de mitj sigle, encara's diuen.

Emperò no tot eren gatades y parodies lo que's donava al bon públic d'aleshores. Ab la creixent afició al teatre s'anava abonant cada dia més el terror per ensajar conreus més exquisits,

La vida d'un poble presenta sempre abundosos elements a la observació dels escriptors qu'ab ell conviuen. Costums, caràcters, tipus, un conjunt immens de modalitats en la seva manera d'ésser, de sentir y de viure s'ofereixen al escriptor com una mina inagotable d'assuntos, com una rica gamma de colors y de matisos. Aqueixa vida característica del poble estava demanant la seva reproducció sobre la escena, per esser l'escenari entre moltes altres coses, un espill fidel reflectidor de la realitat vivent enfocada y condensada ab la intervenció del art.

A n'aquest ordre de produccions, senzilles y sinceres, emperò joïoses y impregnades d'un agrados perfum de realitat, dedicaren desde bon principi llur talent, no tan sols alguns d'aquells autors mateixos que més s'havien distingit en l'art groixut de fer riure a tot estrop, sinó també alguns altres dotats d'una visió clara, y d'una ploma fàcil y garbosa; esperits cultes, atemperats y possehits d'un gust selecte.

Entre aquets comediògrafs qu'enobliren els primers passos de la Talia catalana, cal posarhi en un lloc eminent a n'en Josep Maria Arnau, a qui el Sindicat d'Autors Catalans se complau en dedicar aquesta nit la primera de ses vetllades retrospectives a fàisó de complement de la visita d'homenatge que'l proppassat estiu tingué l'honra y al ensemps la immensa satisfacció de ferli en son dols retir d'Arenys de Mar, hont desgrana apacible's derrers dies de sa vellesa venerable.

Una o dues generacions han passat desde'l temps aquell en que l'Arnau en l'esclat de la joventut enriquí pròdigament el repertori català ab ses xamoses y fresques produccions, que sigueren sempre l'encís del nostre públic y un motiu constant d'èxits tan celebrats com merescuts. El teatre del Arnau, desde la primera a la última de ses obres, es un se-

guit d'imcomparables acerts que a un segell molt remarcable de personalitat hi ajuntan un valor immens de caracterisació genuinament catalana. En la interpretació d'aquells trossos de vida portats al escenari s'hi formà principalment l'art ajustat y segur dels nostres comedians més celebrats, davant de aquells conjunts de compenetració íntima y exquisida entre l'art creador que troba y l'art de la interpretació qu'infundeix vida real y plasticitat a la creació del autor, el públic, saciantse d'agradesos fruïcions, nodria sa cultura y afinava 'l seu bon gust.

Aquell repertori no ha passat ni podrà passar mai, siguin les que 's vullen les modificacions qu'experimenti el gust del públic. Envelleixen els homes; però l'art veritable no pot envellir mai. Entengau, doncs, que no es pas com un curiós entreteniment que anem a ensajar avui una prova de reproducció, que ab tot y tractarse d'un autor encara viu, se refereix a obres de l'època primera de nostre modern Teatre: ho fem per que tenim l'evidència del seu valor actual, ó millor dit inalterable, y perque aquest valor està ademés afiansat pel triple encís de la gracia, la frescor y l'aire catalanesc del repertori del Arnau.

RESPECTABLE PÚBLIC:

Si al just y honrós homenatge que'l Sindicat tributà fa encara no tres mesos al meritíssim autor de *La mitja taronja* y *Les tres alegries*, vols ajuntarhi aquesta nit la flor dels teus aplaudiments, te'n sentirem grat. Al bon Josep Maria Arnau, veient renovats els triomfs de la seva joventut, li semblarà com si li traiguessin quarant'anys de sobre. Y nosaltres ens sentirem joiosos y enorgullits al considerar qu'ara y sempre'l nostre poble sab fer justicia als homes qu'ab llur talent enalteixen el bon nom de la terra catalana.

JOSEP ROCA Y ROCA.

CATALÀ

Dietari de la setmana:

Dijous, dia 17, tarde: *Lo Campanar de Palma* y *Les bodes den Cirilo*. Nit: *Foc nou*, 3 actes d'Iglesias y *El triomf de la carn*.

Divendres, dia 18: *Lo Campanar de Palma* y *El triomf de la carn*.

Dissabte, dia 19: *Foc nou* y *El triomf de la carn*.

Diumenge, dia 20, tarde: *La mitja taronja* y *El triomf de la carn*. Nit: *Foc nou* y *Les bodes den Cirilo*.

Dilluns, dia 21: *Terra baixa*, tres actes, de Guimerà y *El triomf de la carn*.

Dimars, dia 22: *Lo Campanar de Palma* y *El triomf de la carn*.

Dimecres, dia 23: *Lo Campanar de Palma* y *El carro del vi*.

L'actor correctíssim y estudiós qu'es l'Antoni Piera, va estrenar a Gracia, societat «La Granada» (abans de representarse enlloc més de Barcelona,) el gran drama den Guimerà *Terra baixa*.

Nostre comediant creà, doncs, a la seva manera, el protagonista immortal. Després d'ell, altres y ben variades interpretacions ha sofert el «Manelic». En Piera, però, que'l preparà y estudià de cap y de nou,—sense sentir influències ni sugestions de cap ordre—conserva, encara avui en dia, els trets segurs, personalíssims, ab que va encarnarlo. D'aquí l'interès, l'espectació que s'endevinava en el públic la nit de la represa del drama popularíssim.

Aquest bon «Manelic» del primer actor del Sindicat, es líric y realista en justa fússió y curiosa gradació de detalls. Parla y's mou ab veemencia y les diverses coses que l'impresionen se reflexen en sos ulls ab maravella. Ingenuïtat, sorpresa, amor, odi, venjansa... El despertar y desplegar-se de un'ànima sincera, bell somni den Guimerà, triomfen una vegada més en la interpretació den Piera. Y tot això, exteriorisant-se ab una pila de matissos de veu y pronunciació que sorprenen per lo adequats y típics y son de bon aplaudir.

En «Manelic» den Piera no ve de la montanya—aixís en general,—si no de un lloc, de un punt determinat de la montanya. Parla, pronuncia, com procedent d'alguna part de Lleida. Acàs en Guimerà, al estrenar-se l'obra, va indicar a l'actor aquesta escaient particularitat... Siga com vulga, la creació s'imposa ab tots els prestis de les coses de primera mà.

Ja es sabut com l'Emilia Baró interpreta la «Marta» Personatge complexe, figura atormentada y desorientadora reclama de l'actriu molta subtilitat, gran forsa d'exteriorisació y trassa extraordinaria pera y coordinar, en síntesi real, la indefinida varetat d'estats de esperit que l'autor hi reflexa. La Baró, forta pel camí de l'estudi, dominant a copia de disciplina, es senyora y majora de les seves facultats y totes les posa a contribució al crear la inolidable figura.

Els altres elements de la companyia que intervingueren en *Terra baixa*, també's feren aplaudir molt. Farem menció especial de mestre Daroqui que, una vegada més, fou digne successor de les més grans figures de la escena catalana.

—Com s'haurà vist en el dietari de la setmana, han continuat al cartell les obres darrerament estrenades o reproduïdes.

—Aquest dijous degué estrenarse la comedia de J. Pous y Pagès *Senyora avia vol marit*. Ha pintat una decoració l'eminent Maurici Vilumara.

ELDORADO

Los hijos del sol naciente (Taifun) drama en tres actes y un epílec de Melcior Sengyel, adaptació castellana de don Frederic Reparaz, proporcionà un èxit estimable a la companyia del senyor Villagómez.

No's tracta pas de cap joia literaria, com alguns entusiastes havien propagat. Es, abans, una producció bon xic efectista, un punt aparatosa y que pretén dissimular, sota l'encant de lo exòtic, certa feblesa natural y manca de veritable interès de bona llei.

Els dos primers actes, construïts com de mestre, contrasten ab el desgaire del tercer, que s'afebleix y desvia molt sensiblement. Així l'epílec, hont se redoblen els efectismes que apuntàvem, fins que cau el teló sense conseguirse interessar de nou el públic. Alleugerint certes escenes, potser s'evitaria el cansaci que, en alguns moments, va exteriorisarse y tot.

Lo que sense reserves va aplaudirse fou la presentació y interpretació de l'obra. L'interior japonès era

justíssim de conjunt y detalls. La caracterisació dels personatges, perfecta. Y tot plegat—sota les ordres de un bon director d'escena,—produïa una impressió que guardarem llargament en la memòria. El senyor Villagómez, encarregat del protagonista, n'ha fet una figura de relleu que l'acredita de observador atent y estudiós de totes les particularitats de l'art que ab tant de acert cultiva.

NOVETATS

No ab textos vells, revellits y corcats, es manera de combatre una campanya artística que ha conseguit trovar ambient devot coopera ab intel·ligència a una de les modalitats (la poètica) del teatre modern y constitueix la base de la reputació de un artista jove, coratjós y amant com pocs de fer les coses ab delicadesa y pulcritut. Si aquestes rahons no aturaven el gangli, el respecte y deferència ab que en Calvo ha tractat l'art dramàtic català y els elogis que's va merèixer no fa gaire de nostres dramaturgs més eminents, bé podien aconsellar prudència. Y, si res més no, al menys el natural pudor de no veure contradites ab vells textos polsosos, les propies opinions de poc impreses, per lleugeres o improvisades que fossin.

Vol dir, tot plegat, que don Ricardo Calvo entre nosaltres, si ja fou admirat ab ver entusiasme, comença a ser discutit ab tota mena d'armes. Tant aviat, afalagant l'artista, li publiquen el retrat com, posant a prova el cavaller, li ataquen la família de trascantó. Siga com vulga, ell va seguint son camí gloriós y la temporada de Novetats es de les més lluides y profitoses que poden ferse a Barcelona.

**

L'última de les obres que'ns ha ofert la companyia, es la producció portuguesa en un acte *La cena de los cardenales*, original de Juli Dantas, bellament traduïda en versos castellans per don Francisco Villaespesa, el autor d'*El alcazar de las perlas*.

Se tracta de una magnífica escena que té lloc en una soperba habitació del Vaticà, entre tres vells cardenals del segle XVIII. Hi ha, sota les riques vestidures, un espanyol, un francès y un portuguès. Parlen d'amor, segons el temperament de cada hui. Y aquí's revela'l mèrit principal de l'obra, hermosa pàgina literaria hont el lirisme conviu ab la més delicada psicologia.

En Calvo, deliciós. Molt bé en Vaz y en Velazquez. El decorat, dels senyors Moragas y Alarma, digne marc del quadro esplèndid.

ROMEA

S'ha reproduït *La Divina Providencia*, adaptació castellana de un sàinet francès, obreta en la qual el talent còmic den Larra trova camp obert per desplegar-se y estendre's. Els trucs y recursos de la producció, entorn de la graciosa idea principal (que realment es una troballa) distreu en el públic durant tres actes que en Larra, ab sa constant presència en escena, consegueix omplir d'amenitat. La senyoreta, Abadía en Sanchez y en Guitart, colaboren en el bon èxit de la farsa.

Creiem d'interès per a nostres lectors comunicar que:

—De son autor Andreu Camps y Sala hem rebut *El guarda via*, diàleg dramàtic en un acte que fou estrenat diumenge al Circol de Sans. En la secció corresponent, jans fem resó del bon èxit de la obreta.

—La funció organitzada per nostre confrare *El Teatre Català*, que va celebrar-se el 3 de setembre a Novetats, a favor de les víctimes de la galerna del Cantàbric, ha reportat un benefici de 1.025'58 pessetes les quals—com anuncia en son darrer número aquesta revista teatral,—seràn repartides entre les famílies perjudicades de Bermeo que es una de les poblacions més castigades per la catàstrofe.

—*Gala Placidia*, la hermosa tragedia den Guimerà, ha estat posada en música per l'eminent mestre Pahissa. Y, segons llegim en els cartells de la pròxima temporada del Liceo, consta *Gala Placidia* entre les obres que deuen estrenarshi.

—S'ha publicat, imprès en la casa Antoni Lopez, l'últim sàinet qu'ha estrenat en Santiago Rusiñol, *El Triomf de la carn*, que ab èxit extraordinari continúa representantse per la companyia del Sindicat.—Se ven en nostra Administració al preu d'una pesseta.

—La companyia Santacana-Mantus, donarà sis funcions al Teatre Modern de Tarragona, durant els dies de festa major; les obres escullides son les traduccions del gran guinyol.

—En nostra Administració, Plassa del Pi, 5 (al recó), se venen postals dels artistes intérprets de *Lo Campanar de Palma*.

—Actrius y Actores del Teatre Català, en postals, a 25 cèntims, se venen a ca'n Bonavía, Plassa del Pi, 5, (al recó.)

—Els que desitjin completar *La Bala de vidre* poden adquirir els folletins atrassats, en nostra Administració, al preu corrent de 15 cèntims número.

—Del 24 al 26, festa major de Banyolas, al Teatre Principal, hi actua la companyia Santacana, representant les obres: *Aucells de pas* (Rusiñol), *Papà ministre* (traducció), *L'Escorsó* (Iglesias), *El bon lladre* (Bonavía) y *Dissabte de gloria* (Folch.)

—El quadro de la Societat «Esbar Artístic», domiciliada al carrer Comte de l'Asalt, 16, que dirigeix en Miquel David, posarà en escena, demà, el drama *La Creu de la Masia*, prenenthi part en la representació, ademés del director, les senyores Guardia y Borralleras y els senyors Munnè, Rovira, Biunala, Costa, Vilar, Mercade y Masana.

AD

• SOCIETATS RECREATIVES •

Natura

El dia 20 va celebrar-se el benefici del director d'aquesta agrupació artística, en Frederic Clarà. Va posar-se en escena el drama en tres actes dels senyors Martínez Sierra y Rusiñol *Aucells de pas*, en la execució del qual se mereixen elogis les senyores Lozano y Alsina, la senyora Arnau, especialment, va estar a l'altura de una veritable artista. El beneficiat senyor Roca, que diu molt bé y estudia y comprèn tots els papers, estigué tal com era d'esperar de la seva reputació. Els demés artistes senyors Serra, Berenguer, Domenech, Soto, Coll, Ramón y Mestre, se portaren com bons aficionats. En conjunt, resultà una festa ben agradable.

La Luz Andresense (Sant Andreu)

La companyia d'aficionats de la casa posà en escena *Mary y Cel* ab una interpretació forsa acceptable.

Hi prengueren part, entre altres, els senyors Moranta, Vinyals, Boada, Rodríguez, Estruga, Nonell y Buyó.

El jove En Ramir Quiran, representà *Mestre Oloquer*, demostrant que sab estudiar car ho feu admirablement.

Una companyia de petits aficionats feren *Gent de Platja*, siguent molt festejats per la concurrència.

Els Unics

Diumenge passat a la nit, va inaugurar-se la temporada anunciada ab la representació de *Lo Ferrer de Tall*, drama den Pitarrà, a qui anaba dedicada la funció.

Tant el senyor Alfocea, director, com els demés intèrprets van lluhir-se forsa, per lo que'l públic els aplaudí com mereixien.

Institut Benefic Social

Ab el fi de restaurar, pintar y adornar el Teatre y localitats del «Teatre escola moral de declamació y cant» s'havien sospès les classes pràctiques que's venen donant durant l'estiu, ab escullides representacions teatrals catalanes y castellanes dels més anomenats y aplaudits autors antics y moderns.

Creient que dita restauració quedarà llesta a últims del present mes, la Junta d'aquesta secció ha disposat obrir ses classes de Declamació a primers del Novembre pròxim reprenent ses tasques teatrals el dia 3 de dit mes ab la representació d'un drama castellà baix la direcció artística del nostre primer actor Enric Gimenez y la escènica d'en Ramón Claveras. Comensarà l'espectacle ab la pessa *La capseta dels petons*, baix la direcció del actor agremiat senyor Rigó.

Els joves y senyoretas que desitjin ingressar a n'aqueixes escoles gratuïtes poden passar a inscriures desde avui fins

el dia 31 del corrent al carrer de Concell de Cent num 264 Interior.

En assaig, *Foc Nou*.

L'Aliansa (Poble Nou)

En aquesta importat societat s'hi representà diumenge vinent a la vetlla, la traducció *Magda*, dirigida per el celebrat aficionat don Salvador Pladevall, prenenthi part valiosos elements.

Ateneu Obrer del Districte II

La Verge del Mar den Rusiñol fou justament interpretada per l'elenc que tan dignament dirigeix el senyor Boquet sortintne àirosos de llurs papers, tots quants hi prengueren part en especial els senyors Boquet, Garrigó y Simón.

Per primera vegada'ns donaren a conèixer obres guinyolesques. Les escullides foren *El cego* y *El Guarda agulles*, la primera fou maravellosament interpretada per els senyors Boquet Garrigó, senyoreta Duran y la senyora Vidal, recullint molts aplaudiments.

La segona també fou ben interpretada per els senyors Boquet, Valls, y senyoreta Duran; el segon quadro fou ben representat escènicament, si bé en el moment culminant del topament s'hi nota certa deficiència (degut a la gran maquinaria que's necessita) recullint bons y merescuts aplaudiments.

Per fi de festa fou representada la bonica comedia den Manel Folch y Torres *Dissapte de Gloria*, que interpretada per els senyors Boquet y Garrigó senyoreta Duran y senyora Vidal, feren riure de debó a la distingida concurrència que omplenava 'l saló d'espectacles.

Bello Horizonte

Per comiat del elenc s'hi representà la comedia den Rusiñol *El bon policia*, ab una execució correcte lluintshi tot l'elenc, especialment les senyores Abella y Pallares, y senyors Casals y Estefe. Al primer se l'obligà a recitar un ramell de poesies que foren aplaudides al ver entusiasme.

Anteriorment, les obres: *Tenorios*, adaptació, Ferrer Codina, y *Gent d'ara de Coca*, y *El carro del vi* den R. Vidales, ab molt gust y correcció per tots.

Círcol de Sans

Diumenge passat actuà'l quadro dramàtic d'aquesta entitat ab unes representacions que dedicà a una Revista local commemorant el premi obtingut en el concurs teatral que dita revista organisà.

La funció comensà ab la producció poemàtica d'en Rusiñol *La Verge del mar* que resultà un èxit en tota la extensió de la paraula. Prengueren part en ella's aficionats Salvat, Cantarell, Solé, Salesas, Traval, Rovira, Vial, Suspedra

Muntal, Montés y Laporta, treballant ab una ferma voluntat y admirable distinció, sobretot aquest darrer qu'als avenços en les taules son més celebrats cada dia. La direcció a càrrec del senyor Drets mereix tots els elogis com també'l seu treball, pel relleu que sabé donar a les escenes, la sobrietat en els conjunts y l'esmerada presentació.

Les actrius senyores Molgosa, Vidal, Rovira, Albert, Mas, Boleda y Viñals, sumament discretes y ab la correcció deguda sempre.

A continuació s'estrenà'l quadro dramàtic original d'en Rosend Llubra *La darrera disbauxa* que a més de no ser l'assumto res de novetat, peca de monotony pesat, essent la única qualitat bona el diàlec qu'es correcte y ben frassejat, emperò no es suficient això pera que pugui considerarse una producció pera la escena.

L'altra obreta nova que s'estrenà fou el diàlec original de Andreu Camps y Sala titulat *El guarda via*, producció que cau de plé en el genre anomonat guinyolesc. L'obreta resulta interessant y conté frasses molt ben dites, creixent l'interès y moviment a mida qu'avensa'l treball dels intèrprets dugues figures ab ànima y sentiments. El final sorpren y conmov y es per xó que fou molt celebrada.

Foren posades abdues obretes pel senyor Drets, senyor Muntal y senyora Rovira, que les jugaren ab tota ardidesa y consideració; aplaudint el públic al finalisar y fent conparèixer els autors a l'escenari.

Finalisà la funció ab la xistosa y popular comedia den Figueres y Ribot, *El marit de la difunta*, que baix la direcció del senyor Cantarell, logrà divertir de valent al públic. Hi prengueren part, les senyores Vidal, Molgosa y Albert junt ab els senyors Salvat, Laporta y Muntal que rivalisaren pera trovar les pessigolles a xics y grans.

El públic era bastant nonbrós y premià degudament l'esforç y treball de tots que bé s'ho mereixien, tota vegada qu'aquesta funció serà per uns y altres el fruit de l'estudi, amor y perseverancia en l'enaltiment de l'art teatral de nostra terra.

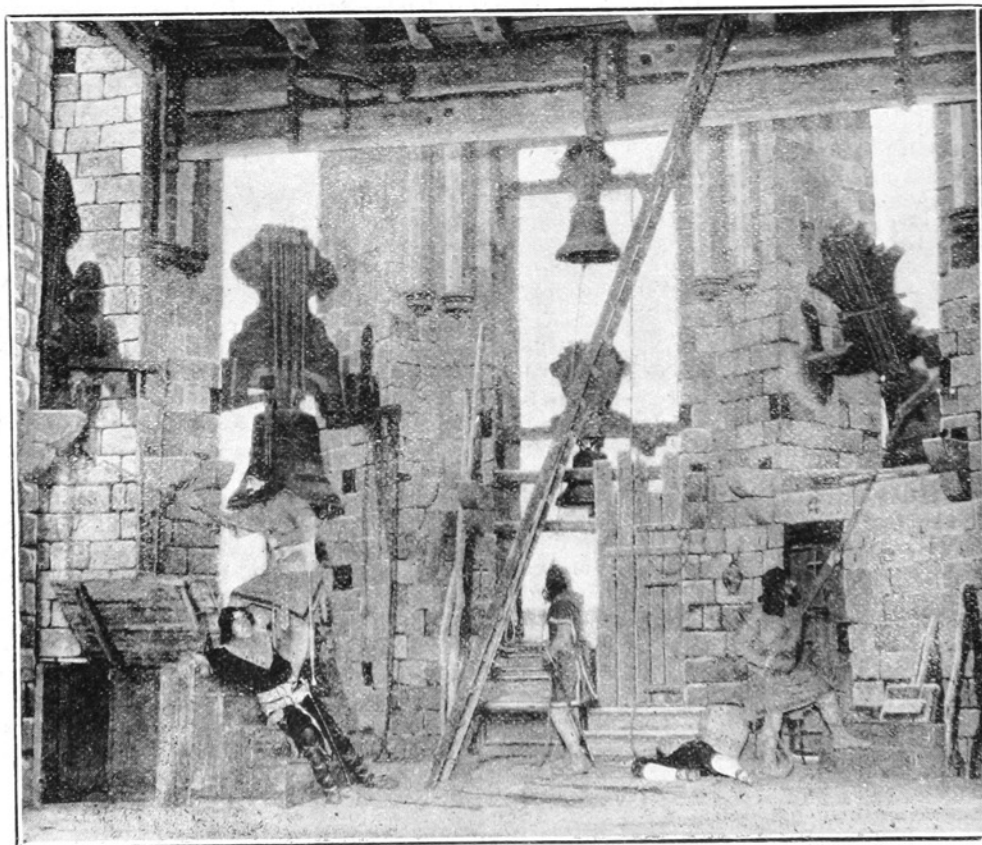
Esclat Artistic

Va celebrar diumenge una gran funció teatral, que va esser concorreguda y brillant en extrem. Se va representar el drama d'Iglesias *La mare eterna* en el que la senyoreta Sala va ferhi una «Marió» excelent sapiguentse mantenir en el mateix tò durant tota l'obra y demostrant posseir grans aptituds per el teatre en el que ab tant bon peu ha comensat; el senyor Corberó (A), va fer un «Florenci» encaí

LO CAMPANAR DE PALMA

DECORACIÓ DEL ACTE SEGÓN (MAURICI VILUMARA)

DECORACIÓ DEL ACTE TERCER (MORAGAS Y ALARMA)

Fotografies d' El Teatre Català

xadissim en gran manera, tinguent moments molt felissos en diferents escenes. Molt bé en els seus papers els senyors Adell Tusquets y Corberó (F) que ajudaren molt correctament al bon conjunt de l'obra.

El quadro den Ramón Vidales *El carro del vi* fou molt ben interpretat per totes les parts, essent digne de menció el treball de les senyoretes Sala y Morell y dels senyors Corberó (A. y F.), Rufiandis, Sagarra, Villar, Prous y Davallillo.

En fi, va resultar un gran triomf per aquesta novella entitat, que tant brillantment ha comensat les seves tasques.

Ateneu D. U. F. N. R. de Gracia

Diumenge tingué lloch una escullida funció teatral posantse en escena'l celebrat drama en tres actes *El Lladre* que constitueix un nou y sorollós èxit per la notable companyia Capafons-Sala, corrent el desempenyo a càrrec dels senyors Capafons, Sala, Clariana y Vilaplana y senyores Nogaret y Pujol.

La concurrencia molta y distingida sortí verament satisfeta, esperant ab impaciencia'l primer diumenge del pròxim Novembre pera admirar l'obra poética de Iglesias *Flors de Cingle*—que segons tots els preparatius—constituirà un veritable aconeteixement teatral.

Centre Nacionalista Republicà (Gracia)

Diumenge dia 20, representaren ab molt bon acert la comedia den Rusiñol *El bon policia* y el dramet d'Iglesias *Juventut*; tant en l'una com en l'altra, merescueren justos aplaudiments la senyoretes Roca, senyora Sodés y senyors Aviñó, Sala, Gordà Martell, Rodrigo y Gordà (S.).

Ateneu Regionalista del poblet

Dissabte passat un quadro de modestos aficionats, representà'l drama de J. Fot y Anguera *Muralla de ferro*, en el qual tingué ocasió de mostrar son talent la aventatjada dama jove senyoreta Mercès Coma, que fou l'heroïna de la festa.

Moratin (Gracia)

Ab el drama den Pitarrà *La creu de la masia* y la comedia *Palos y a casa*, adaptació den Ferrer y Codina, el diumenge últim per la tarde inaugurà la nova empresa d'aquest local sas funcions y vegerem rependre sas tasques a la notable companyia de declamació que dirigeixen En Josep Claramunt y l'Enric Devenat.

Per la nit la mateixa companyia representà la traducció *El misteriós Jimmy Samson* y el mateix fi de festa.

L'interpretació donada a la mateixa fou molt acceptable en conjunt, debent fer especial menció del senyor Devenat en el protagonista, la senyoreta Ferrandiz y el senyor Claramunt, los demás senyora Arasa y senyors Adrias, Xaus, Ferrandiz Teixidó y Cuyàs, molt discrets.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Badalona.—«Sala Picarol». El dia 17 del corrent la companyia Santolaria-Pubill, representà en aquest teatre la traducció *La xocolatereta*, obtinguent una justíssima execució, particularment per la senyoreta Pilar Santolaria encarregada de la protagonista.

Lleida.—Poc a poc, van despertantse les societats recreatives pera la present temporada 1912-1913.

A «La Paloma», han reprès ja sas funcions, actuanthi la companyia d'aficionats que dirigeix en Miquel Jové, ab sarsueles del genre chic. En les funcions de tarde han representat les comedies catalanes *La cosina de la Lola* den Godó y *A cal callista* d'Asmarats ab molt èxit.

«Joventut Jaumista». Diumenge passat tingué lloch l'inauguració de la temporada, en son nou estatge social, Caballers 9 pral. ab l'aplaudit drama en tres actes del eminent Guimerà *La filla del mar*. Degut a lo difícil de l'obra y a les poques condicions que reuneixen les novelles aficionades, aquella no sortí com era d'esperar. A triar altres obres més fàciles, podrien fer una campanya artística.

Prengueren part en l'execució que fou molt fluixa, les senyoretes Borràs, Gay, Sisó, Luca y Gay y senyors Capell, Capell, Casamiquela, Ponsoda, Salvadó, Luca y Roig.

Per fi de festa ens feren *Lo capó de Nadal*, fent riure de debò a la nombrosa y distingida concurrencia les senyoretes Gay y Luca y en Casamiquela, Ponsoda y Luca.

Prompte obriràn ses portes els teatres de les societats «Lliga Catòlica», «Joventut Catòlica» y «La Universal».

Reus.—«Fraternitat R. Radical». Ab extraordinaria concurrencia se celebrà diumenge passat l'inauguració de la temporada de 1912-1913.

La tragèdia de Guimerà *Mar y cel* desempenyada a la perfecció per la senyoreta Basseda qui feu admirablement la «Blanca» y ls senyors Cubelles que en el «Said» estigué notable, Sabaté, Boqué, Aguadé y altres. Tots treballaren ab entusiasme obtenint conjunts ben acceptables.

«Patronat Obrer». Al mateix dia, a la tarde, ab motiu de la distribució de premis als alumnes concorrents a les classes nocturnes de aquesta societat, celebraren una vetllada literaria-musical.

Llegiren poesies els joves Tosas, Cer-

veró, Caballé, Mir, Tarragó, Vidal, Rodon, Barberà, Cort, Clavé, Ferré, Domingo y Satoca.

També ls nois Viscarrues y Espasa feren un diàlec; l'orfeó cantà una pessa essent molt aplandida. El discurs anà a càrrec del jove Josep Roig. Sigué el clou de la festa un himne escolar cantat per tots els alumnes.

Demà diumenge se inaugurarà la temporada teatral posant la sarsuela *La mort de l'escolà* y una comedia en un acte.

La setmana entrant publicarem la llista de tota la secció que treballarà la pròxima temporada.

Sabadell.—«Lliga Regionalista». El passat diumenge tingué lloch una escullidíssima funció composta de les obres *Gent d'ara* y *El somni de la Ignoscencia* lluintshi molt en la primera el senyor Santllehy, que feu un «Don Ignasi» deliciós; els demás senyors Girbau, Olive-lla y Torner, molt bé; el Sr. Sallent insegur, y les senyoretes Rosita Ventosa y Enriqueta Soler, ignorantes dels seus papers. El senyor Puig que s'encarregà de l'ingénua «Antonietta» molt adequat.

La sarsuela den Colomer agradà moltíssim.

«Centre Sabadellés» (Gelats) Hau representat el drama den Piquet *Un voluntari de Cuba* y l'sainet *A cal Sabater*, de l'Asmarats; abdues obres agradaren molt per la senyoreta Casanovas y els senyors Vila, Guimbau, Girol, Faimé, y demás intèrprets.

«Societat Choral Colón». El diumenge passat s'hi organisà una bonica funció per l'antiga agrupació d'aquesta Societat, la qual posà en escena la comedia den Baró *El joc dels disbarats*; en la execució feren les delícies del públic els senyors Girbau, Elies, Brosa y Faimé, com també els senyors Viladomat y Mas; els demás, insegurs y les dames incorrectes.

Tiana, (Las Mallorquinas).—El dia 13, se feu una funció a benefici de la simpàtica aficionada Maria Sabates, en la Societat «L'Armonia».

Se representaren les obres: *Un pom de violes* (tres actes, de Conrat Roure), *En Nofre Llonsa* (monòlec, de Millà) y *Per punt* (un acte, de Campderrós).

En la interpretació la senyoreta Sabatés y els senyors Sabatés, Matóns y Tolrà, quedaren bé, fent també bona feina els senyors Mustarós (pare), Duñó, Roig y Murtarós (fill). En conjunt va agradar.

NOVES Y COMENTARIS

Va ab aquest número el tercer plec (16 planes. format gran) de la ovacionada producció den Pitarra.

LO CAMPANAR DE PALMA

drama en tres actes y en vers que ha vingut representantse, casi bé a diari, desde la inauguració de la temporada teatral del Sindicat d'Autors.

Demà debutarà el Teatre Circol de Sans una companyia dramàtica catalana, dirigida pel primer actor Josep Pubill en la que consten com a primeres parts les senyores Carme Parreño y Josefina Roca.

Aquesta companyia actuarà els dissabtes y diumenges y demés dies festius.

Completen el quadro les senyores María Tubau, Enriqueta Guerra, Agneta Martí y nena Carme Capa, y els senyors Anton Tubau, Ferràn Capdevila, Josep Cabruja, Joaquim Fernandez, Josep Vives, Ramon Puigventós y Lluís Prieto.

Les obres triades pera l'inauguració son *El Mistic* y *Cura de moro*.

Avegades el novelista, sovint el dramaturg, fan protagonistes de les seves obres persones vivents y realissimes o bé epíssodis de l'història que feriren fortament l'imaginació. Pot convenir, aleshores, o per no ferir susceptibilitats o per allunyar certes molesties y adhuc persecucions, dissenyar la procedència dels *materials vius* que haguessin servit de tema a les creacions de l'artista. Heus aquí explicat l'origen de certs bateigs arbitraris, de certs títols que «van a donar una volta» abans de deixar-se caure a terme previst, senyalat y inevitable. Deia en Pereda, l'eximí autor de *Peñas arriba*, comentant l'oportunitat de semblans jocs de mans indispensables: «Cuando quiero pintar a mi vecino, le cambio el nombre y la peluca y ya no se conoce.»

Nom y perruca y quelcom més deurà mudar segons qui, per pintarnos segons què, si vol ferho ab justícia y eficàcia. Car hi ha veïns de totes menes y sovint s'escau armat y recelós el que apenes voldries aludir y ja's dona per entès a la quarta paraula. Doncs caldrà desviar la intenció ab tota parsimonia y, perque no paguin justos per pecadors, al menys que hi hagi alguna paritat entre la cansó y la lletra ab que la cantes...

En Josep Burgas, ab *Jordi Erin*, va seguir un sistema per l'estil al produir aquies diàlec. Altres escriptors, ja ho deiem comentant el comentari, s'han vist en igual cas.

Y ja que parlem den Burgas: té en ensaig. per la companyia del Sindicat, l'obra nova *Els Segadors de Polonia*, un fragment de la qual (premiat als jocs Florals de Barcelona) fou publicat en LA ESCENA CATALANA.

Hi ha inmillorables referencies del darrer drama den Burgas.

☞ Fa somriure verament considerar hont duen els interesos de taquilla y endavinar com, gracies a un mal'entès esperit

de competencia, una estrena important pot convertirse en cosa ruinosa y l'èxit més cobejat en desastre irremediable.

Una comedia den Tristany Bernard, *Petit Café*, fou donada a conèixer al públic parisenc, obtenint bona acceptació. Fins ara, res de particular.

Aquesta comedia, traduïda pel senyor Cadenas, va estrenarse a Madrid, comentantla la premsa favorablement. Res de particular, encara.

Petit Café, «comedia de grandioso éxito en París y Madrid» —segons resen els anuncis de espectacles,—està apunt de estrenarse a Barcelona. Y ara si que comensa, espessa y complicada, la particularitat que analisem.

Perque no estrena l'obra un sol teatre—ni un parell de teatres. Dos, tres, quatre teatres—casi tot el món teatral barceloní,—estrena la mateixa comedia. No tu dimecres y jo dijous y l'altre divendres, tampoc. Sinó tothom divendres «com més divendres millor» que diria en Rusiñol, a les nou de la nit, ab el mateix títol, ab idèntica traducció—suposem,—y, si fa no fa (si això fos, físicament possible; no's deu perdre per ganes) l'estrenarien ab el mateix repartiment.

Y tanta unanimitat, coincidència y defici, no pot saber-se ahont porten? Ja ho crec que pot saber-se! A distreure, a retreure, a esgarriar, a esgarriar, a dividir el públic. Suposem que l'obra hagi despertat una gran expectació. Doncs ni el dia de l'estrena—oh divendres fatal!—s'ompliran els teatres. «Tots guanyant» diu que va dir en Calvet, simpàtic y optimista, per afalagar a uns jugadors.

La frasse ha fet fortuna, y tant debó que no hagin de durli la contraria, exclamant «tots perdents» els mal aconcellats empresaris del Romea, Eldorado, Principal, Nuevo, etc. etc. (Vol dir aquest etc. que si el Teatre Català estés en les mans que solia, també tindriem *Petit Café* en la nostra ben amada y més aviat inofensiva llengua...)

CROQUIS

Una noia y un noi, ferits d'amor,
un día's van trobar per un camí.
Era una matinada de tardor.

—Escolta, pobra noia: ¿M voldràs dir
hont vas tan trista per cercar conhort
al mal del cor?—

Va sospirar:—Aquí—
tot senyalant un reconet del hort.

—Escolta, jove amic: digam tu a mi
hont esvaheixes ton punyent doló.—
Y ell, tombant l'esbelt cap, digué:—Per'illí—
tot fitant el camí del horitzó.

Y la noia y'l noi, ferits d'amor,
ab un abràs se varen despedir:
ell ab més forsa y ella ab més tristor.

R. SURIÑACH SENTIES

Actrius del Teatre Català

NOMS, COGNOMS Y DOMICILIS

Abella de Guri, M. Espanya, 14, baixos. Sant Gervasi
 Alentorn, Guadalupe Robador, 12, quart, segona.
 Antigas, Adela. Hospital, 87, interior, tercer, 1.^a
 Arasa, Adela. Sant Eusebi, 53, 3.º, 2.ª Sant Gervasi.
 Arboix, Paquita. Parlament, 37, tenda.
 Arqués. Ciutat 25, (Berga.)
 Balestroni, Angelina. Tamarit, 193, quart, primer.
 Baró, Antonia. Ronda Sant Antoni, 45, tercer, segona.
 Baró, Emilia. Rambla del Prat, 19, tercer, 2.ª Gracia.
 Bayona, Mercè. Xuclà, 13, tercer.
 Borralleras, Aurelia. Escudillers, 65, botiga.
 Boule, Clemensa. Candelas, 6, primer.
 Bozzo, Joana. Aribau, 135, primer, segona.
 Buxadós, Carme. Valldonsella, 48, tercer, primera.
 Caldas, Carme. Robador, 36, tercer, segona.
 Cama de Parramón, J. Riera de Sant Miquel, 12, baixos.
 Campos, Emiliania. (nena) Comte del Asalt, 33, tercer
 Cardalda, Isabel. Sèneca, 4, 2.º Gracia.
 Casasses, Balbina. Cadena, 11, tercer, 1.^a
 Castejón, Pilar. Plassa Ietamendi, 25, segon, segona.
 Coy, Cecília. Portal del Angel, 11 y 13, primer.
 Daroqui, Mercè. Villarroel, 49, primer.
 Escríu, María. Escudillers, 78, tercer.
 Farnés, Lluïsa. Zaragoza, 82, pral, 1.ª Sant Gervasi.
 Faura, Montserrat. Muntaner, 10, quart, primera.
 Ferrandiz, Amparo. Culebra, 46, botiga, Gracia.
 Ferrer, Mercè. Diputació, 122, primer, segona.
 Fornés, Antonia. Sant Pau, 96, primer, segona.
 Fremont, Elvira. Flors, 5, tercer.
 Gelabert, Pepeta. Freixuras, 15, segon.
 Gil, Remei. Urgell, 129, entressol, lletra B.
 Gil, Teresa. Villarroel, 111, quint, primera.
 Guardia, Aurora. Tapiolas, 30, tenda.
 Guart, Angela. Parlament, 58, tercer, primera.
 Guerra, Enriqueta. Tamarit, 88, segon, primera.
 Guitart, María. Floridablanca, 87, segon, segona.
 Lozano Pepeta. Parlament, 29, tercer, segona.
 Llorente, Concepció. Blasco de Garay, 25, pral, 1.^a
 Marsal, Dolors. Tallers, 21 y 23, tercer, segona.
 Matas, Emilia. Floridablanca, 87, segon, segona.
 Mestres, Ramona. Ponent, 29, quart, primera.
 Molgosa, Susagna. Vila, Vilà, 77, quart, primera.
 Morató, María. Lauria, 41, segon.
 Morera, Agna. Koig, 20, entressol.
 Morera, María. Santa Teresa, 3, quart, 1.ª Gracia.
 Morer, Pepeta. Sant Domingo del Call, 12, quart, 1.^a
 Ortiz, Esperansa. Cendra, 34, primer, segona.
 Panadés, María. Porrell, 86, quart, segona.
 Paricio, Assumpció. Asalt, 143, principal, segona.
 Parreño, Carme. Riera Sant Miquel, 7, primer, 1.^a
 Pelfort, María. Tamarit, 164, principal.
 Perelló, Adela. Tallers, 55, segon, 1.^a
 Perelló, Carme. Tallers, 55, segon, 1.^a

Persiva, Pepeta. Mariano Cubí, 55. Sant Gervasi
 Piqué, Joaneta. Concell de Cent, 261, primer, 2.ª.
 Piqué, Raimonda. Passatge Bernardino, 7 primer.
 Pla, Dolors. Sant Pau, 100, tercer.
 Prats Fortuny, Carme. Aribau, 71, quint.
 Pujol Soffa A. Sant Rafael, 32, primer, primera.
 Ramón, Demetria. Alcolea, 50. Sans.
 Redondo, A. S. Domingo del Call 4, tercer, quarta.
 Rodríguez, Salud. Ronda Sant Antoni, 49, primer.
 Rodríguez, Rosa. Nou, 77, primer, tercera.
 Roldán, Carme. Muntaner, 38, baixos, primera.
 Romagosa, Pepeta. Riereta, 29, tercer, segona.
 Sabater, Adelaida. Provenza, 240, porteria.
 Santolaria, Josefina. Espanya, 3. Sant Gervasi.
 Santolaria, Pilar. Canuda, 35, primer, segona.
 Soto, Carolina. Parlament, 22, quart, segona.
 Sugrañes, Dolors. Cadena, 11, tercer, primera.
 Ugas, Antonia. Mitjà de Sant Pere, 69, primer.
 Valero, Pepeta. Robador, 12, quart, segona.
 Valor, Dolors. Roig, 2, tercer, segona.
 Vallvé, Antonia. Aragó, 277, tercer, segona.
 Varela, Dolors. Aurora, 3, primer, primera.
 Vendrell, Carme. Paradís, 10, tercer, segona.
 Verdier, Antonia. Flors, 5, tercer.
 Vial, Lola. Sant Olaüer, 16, primer, segona.
 Xirgu, Marguerida. Hospital, 123, quart, primera.

NOTA: Pleguem als artistes que desitjin constar en aquest vademecum que se serveixin deixar nota de son domicili en nostre Administració.

OBRES NOVES DEL REPERTORI SENSE DAMES

Tinch la dòna fora.—Sainet en un acte y en vers, original de Emili Giral. (5 homes.) 0'75

Les caramelles.—Ensaig dramàtic en dos actes y en vers, original de Emili Giral. (6 homes.) 1'00

Nit de Nadal.—Drama en dos actes y en vers, original de Emili Giral. (6 homes.) 1'50

Obres de don Josep M. Arnau

LA MITJA TARONJA, (3 actes.) 2 ptes.
 LES TRES ALEGRÍES (1 acte.) 1 »
 LES ADMETLLES D'ARENYS, (1 acte.) 1 »

SECCIÓ DE GANGUES

Benefici a nostres abonats

"Lots" de comedies en un acte

A la presentació d'aquest anunci, en nostre Administració, Plassa del Pi, 5,
s'entregarà per 2 pessetes

les següents DEU OBRES que constitueixen el segon LOT, que son:

Als peus de vostè. Comedia en un acte, de M. Palà M.

La Cadenera. Comedia en un acte, de Josep Ponsa.

El testament. Farsa en un acte, de Lluís Puiggari.

Els entremaliats. Joguina lirica en un acte, de Figueras y Salvat.

Carnestoltes. Diàlec de Josep Asmarats.

El bon filladre. Comedia en un acte, S. Bonavia.

Jordi Flama. Quadro infantil en un acte, de Adrià Gual.

Al peu de la Creu. Drama en un acte, de Ramón Escaler.

Entreacte.-El Ram de la Passió. Monòlegs, de Escaler y Burgas.

La Malura. Drama social en un acte, de Lluís Viola.

Pera la presentació d'aquest anunci, no cal tallar el cupó, n'hi ha prou mostrant el present número el qual sagellarem y retornarem al interesat.

Si 's vol adquirir alguna d'aquestes obres per separat, costen 50 cènt. exemp.

Les demandes de fora deuen venir acompanyades de son import y a més 35 cèntims pel franqueig y certificat.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Un trimestre. 2 pessetes.—Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA